

POLITICAL SCIENCES

УДК 32(477)

ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИ УКРАЇНИ: НАУКА І НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Фастовець Наталія Валеріївна,

к.н.з держ. упр., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну
м. Київ, Україна

Вступ. Історія української політичної думки як наука і навчальна дисципліна вкрай важлива на сучасному етапі соціального та політичного розвитку України. Історія політичної думки України містить в собі частину національної культури та спадщини України. Вона має важливе значення для розуміння еволюції політичних поглядів українського народу, його боротьби за незалежність та розвиток як суверенної держави. Наука Історія української політичної думки пройшла через численні етапи становлення, від давньоруських часів до сучасності, і кожен з цих етапів має вагоме значення у формуванні політичних ідеалів українців. Наразі вивчення політичної думки в Україні має велике значення для розуміння того, як суспільство розвивається та еволюціонує в часі.

Політичні ідеї формують хід історії нації та впливають на її траєкторію, про що свідчать різноманітні націоналістичні рухи, які виникали в Україні протягом її історії [1]. Давньоруський період (IX-XIII століття) відзначався наявністю різноманітних форм політичної організації на території сучасної України. Найвідомішими були Київська Русь і Галицько-Волинське князівство. У ці часи формувалася ідея самоврядування та права народу на обрання свого правителя. Ці ідеали стали важливим елементом української політичної думки та поклали основу для подальшого розвитку політичних інститутів в Україні.

Українська політична думка також багато в чому вплинула на розвиток української культури та літератури. Важливу роль в цьому відіграли постаті, такі як Тарас Шевченко та Іван Франко. Вони сприяли формуванню національної свідомості та віри у власні сили українського народу. Їхні політичні погляди були спрямовані на боротьбу за права та свободи українців під час російської та австро-угорської імперій.

Як зазначалося вище, Історія політичної думки в Україні сформована різноманітними ключовими постатями та ідеями, які зробили свій внесок у формування національного ідеологічного ландшафту країни. Домінуючими темами в українській суспільній думці за останні півтора століття були націоналізм, демократія, лібералізм, консерватизм, соціалізм і комунізм [2]. Одним з яскравих прикладів є Духинський, який виступав за ідею загальноєвропейської федерації на чолі з Францією, спрямованої проти Росії [3].

Значущим моментом в історії української політичної думки було створення Української Народної Республіки в 1917 році. Це була перша спроба створення сучасної української держави, і вона символізує прагнення народу до незалежності та самоуправління. Наслідки цієї республіки вплинули на подальший розвиток української політичної думки, ідеї державності та демократії. Період радянської диктатури також варто враховувати при вивченні історії української політичної думки. У цей час були пригнічені політичні свободи та права громадян, але боротьба за незалежність та демократію продовжувалася у скритій формі. Головну роль відігравали у цей період інтелектуали та діячі громадськості, які прагнули зберегти національну ідентичність та політичну самостійність. Складна динаміка державотворення в пострадянській Україні може бути повністю осмислена лише в контексті історичної політичної думки країни [4].

Сьогодні українська політична думка розвивається в умовах сучасного світу. Україна зберегла свою незалежність та наразі відстоює і відвойовує свої демократичні інституції у російській федерації на полі бою. Значущий вплив на

цей процес мають ідеї прав людини, рівності та справедливості, які стали важливою частиною української політичної думки сьогодення.

Сучасний стан досліджень політичної думки в Україні має вирішальне значення для розуміння чинників, які сприяють самоідентифікації з українською нацією, державою та суспільством [5].

Висновок. Дослідження політичної думки в Україні має велике значення, оскільки впливає на процеси формування політичного ландшафту країни. Важливо продовжувати вивчати та аналізувати політичну думку в Україні та за її межами. Особливо актуальним все вищевикладене є для молодого покоління, яке росте і має розуміти важливість національної ідентичності в питаннях права на свободу і незалежність як самою України, так і людей, які бажають жити на рідній землі вільно. Тому велике значення Історія політичної думки України має і як навчальна дисципліна, яка дає можливість познайомитися із корінням української політичної самобутності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Mark von Hagen Does Ukraine Have a History?/ Slavic Review Vol. 54, No. 3 (Autumn, 1995), pp. 658-673 (16 pages) URL: <https://www.jstor.org/stable/2501741>

2. Ivan L. Rudnytsky, Essays in Modern Ukrainian History, 1987. Unpublished manuscript. URL:<http://www.ditext.com/rudnytsky/history/trends.html>.

3. Ivan L. Rudnytsky Franciszek Duchiniński and His Impact on Ukrainian Political Thought Harvard Ukrainian Studies Vol. 3/4, Part 2. Eucharisterion: Essays presented to Omeljan Pritsak on his Sixtieth Birthday by his Colleagues and Students (1979-1980), pp. 690-705 (16 pages) URL:<https://www.jstor.org/stable/41035865>

4. Kataryna Wolczuk The moulding of Ukraine // Central European University Press. Budapest. 2001. 338 p. URL:<https://books.openedition.org/ceup/1719>.

5. Jonathan Masters Ukraine: Conflict at the Crossroads of Europe and Russia//CFR, February 14, 2023 URL:<https://www.cfr.org/backgrounder/ukraine-conflict-crossroads-europe-and-russia>.